

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977



12741000

BRNO 1980

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM V OBLASTI PROPUSTĚ MEZI HORNÍ A STŘEDNÍ ZDRŽÍ V MUŠOVĚ

/okr. Břeclav/

Dagmar Jelínková, AÚ ČSAV Brno

V bývalé trati Mühlacker, na mírném návrší asi 200 m od bývalého mušovského mlýna, bezprostředně na pravém břehu starého toku Dyje, bylo zjištěno velmi husté osídlení z různých období. V těsné blízkosti lokality prováděl n.p. Ingstav stavbu propustě mezi 1. a 2. jezerem a zároveň snižoval okolní terén. V místě někdejší vyvýšeniny se v letních měsících roku 1977 podařilo prozkoumat 97 různých objektů, poněkud zahloubených kulturních jam, polozemnic a zemnic. Jediný kostrový hrob, který zde byl vykopán, neobsahoval žádné milodary a nelze jej kulturně zařadit.

Postupujeme-li chronologicky, nejstarší nálezy z tohoto naleziště pochází z období eneolitu. Kultury doby bronzové jsou zastoupeny zahloubenými jamami kultury únětické, věteřovské a velatické. Důležité jsou nálezy z období pozdního halštatu, zejména zemnice a jámy kultury horákovské. Mezi charakteristickým materiálem nechyběly ani zlomky na kruhu točené šedé kolkované keramiky. Nálezy kultury laténské jsou reprezentovány zahloubenými polozemnicemi s poměrně chudým keramickým materiálem. Jen malé procento z celkového počtu objektů tvoří objekty z doby římské, jinde v okolí tak bohatě zastoupené. Patří k nim však náhodný nález pozoruhodné bronzové jehlice, kterou lze datovat na skloněk 2. století. K nejzávažnějším nálezům na tomto nalezišti lze počítat dva objekty z časné doby dějinné. Jde o zbytky hrnčářské pece, v jejímž předpevním jámě se našla příznačná tenkostěnná drsná keramika, provázená zlomky džbánů, zdobených vleštovanou výzdobou. Podle dosavadních poznatků lze tento druh keramiky klást do poloviny 5. století. Druhý ze zmínovaných objektů je významný z hlediska poznávání slovanského osídlení Mušovska. Je to zahloubené obydlí s keramikou pražského typu s krbem v severovýchodním rohu. Výčet nálezů různých kultur uzavírá středověká keramika, získaná povrchovými sběry.

Rettenungsgrabung im Raume der Schleusse zwischendem oberen und mittleren Stausee in Mušov /Bez. Břeclav/. In der einstigen Flur Mühlacker, auf einem mässigen Hang ungefähr 200 m von der ehemaligen Mušover Mühle, unmittelbar am rechten Ufer des alten Flusslaufes der Dyje, führte der VEB Ingstav Terrainherrichtungen durch. An den Stellen der vor-maligen Anhöhe wurden in den Sommermonaten des Jahres 1977 siebenundneuzig verschiedene Objekte untersucht, meistens eingetiefte Kulturgruben, seichtere und tiefere Erdhütten - Grubenhäuser. Das einzige Skelettgrab, das hier ausgegraben wurde, enthielt keine Beigaben und man kann es kulturell nicht einreihen. Die ältesten Funde von diesem Fundort stammen aus dem Neolithikum, ferner waren die Úněticer-, Věteřover- und Velaticer Kultur vertreten. Unter dem charakteristischen Material der Horákovcer Kultur fehlten nicht einmal Bruchstücke der grauen Drehscheiben-Stempelkeramik. Die weiteren Objekte gehörten in die Latène- und in die römische Kaiserzeit. Bemerkenswert ist der Lesefund einer bronzenen Nadel, die man in das Ende des 2. Jahrhunderts datieren kann. Zu den schwerwiegendsten Funden auf dieser Lokalität gehören zwei Objekte aus der Frühgeschichte. Es handelt sich um Reste eines Töpferofens, den man nach der Keramik aus der Vorherdgrube in die Mitte des 5. Jahrhunderts datieren kann. Das zweite von den erwähnten Objekten ist vom Standpunkt der Erkenntnis über die slawische Besiedlung um Mušov bedeutend. Es ist ein eingetiefter Wohnbau mit Keramik des Prager Types mit einem Herd in der nordöstlichen Ecke. Die Kultur-aufzählung schliesst mittelalterliche Keramik, bei Lesefunden gewonnen, ab.

ZACHRAŇOVACÍ ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V SEVEROVÝCHODNÍ ČÁSTI KATASTRU OBCE BROD NAD DYJÍ

/okr. Břeclav/

Dagmar Jelínková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 35,36/

Při rozsáhlých terénních úpravách dna budoucího jezera severovýchodně od obce bylo průzkumnými akcemi pracovníků mušovské expedice AÚ ČSAV zjištěno intenzivní osídlení z doby římské, z hradištního období a ze středověku.

Naleziště, které se nachází v bývalé trati "Zinsacker", leží v inundačním terénu na pravém břehu Dyje, na západním svahu mírného návrší. Podle dosavadních odkrytů dosahuje osídlená plocha nejméně 150 x 300 m.

Průzkumem, který započal koncem srpna 1977, bylo zjištěno okolo 30 objektů, z nichž bylo zatím pět prokopáno a zpracováno. Tři z těchto objektů, z nichž se bohužel podařilo zachránit jen více zahloubené a narušené části, pochází z doby římské a vydaly materiál datovatelný do 2. až 3. století. Keramika je repre-

zentována především zlomky hrncovitých nádob s typickou výzdobou nehtových vrypů, rytého mřížkování, záseků atd. Mezi nimi vyniká úlomek od okraje nádoby, na jejíchž plecích byl neuměle vyryt symbol svastiky. Jemné hrnčířské zboží je zastoupeno fragmenty tenkostěnného nádobí, vesměs tmavohnědého až černého leštěného povrchu. Nechybějí střepy z větších terinovitých nádob, v jednom případě zdobených nekolanásobným ozubeným kolečkem, dále zlomky pohárků na nožce, misek s plastickým bradavkovitým deko-rem aj. Byly získány rovněž ukázky provinciálních keramických importů, vesměs tenkostěnné oranžové keramiky, mezi jinými i části prstencové misky, vyhotovené ze stejného materiálu a na povrchu zpeštěné červeným nátěrem. Pozoruhodné jsou nálezy železné strusky, které by mohly dokládat zpracování železa. Soubor doplňují nálezy zvířecích kostí a silně přepálené mazanice.

Ze dvou zbývajících prokopaných objektů, které lze klást do období pozdně hradištního, se podařilo zachránit zlomky masivních hrnců, zdobených pod střechovitě formovanými okraji šikmými řadami vrypů, raž-
ných vícezubým nástrojem a zlomky nádob, zdobených vícenásobnou vlnicí, které se střídají s horizontálními svazky rýh.

Povrchový průzkum na zmíněvaném místě přinesl další zajímavý materiál, který lze rovněž zařadit do období římského až středověkého.

Naleziště, které nabízí další možnosti výzkumu, bude středem pozornosti pracovníků AÚ ČSAV v pří-
štím roce.

Archäologische Rettungsgrabung im nordöstlichen Teil des Ka-
tasters der Gemeinde Brod nad Dyjí /Bez. Břeclav/. Bei Terranherrichun-
gen nordöstlich der Gemeinde Brod nad Dyjí, im Inundationsterrain am rechten Ufer der Dyje, in der einsti-
gen Flur "Unter Thayafeld" und weiter am westlichen Hang der Anhöhe, früher als "Breitenleker" bezeich-
net, stellten Mitglieder der Mušov-Expedition des AÚ ČSAV eine intensive Bestiedlung aus der römischen
Kaiserzeit, aus dem burgwallzeitlichen Abschnitt und aus dem Mittelalter fest. Nach den bisherigen Abdek-
kungen erreicht die Siedlungsfläche mindestens 150 x 300 m. Bei der Terraintersuchung, die Ende August
1977 begann, wurden an 30 Objekte festgestellt, von denen vorläufig fünf durchgraben und verarbeitet worden
waren. Drei von diesen ergaben kaiserzeitliches Material, das in das 2. bis 3. Jahrhundert datierbar ist.
Die zwei übrigen durchgrabenen Objekte kann man in den spätrömisch-wallzeitlichen Abschnitt legen. Auch die Le-
selunde brachten interessantes Material, das man ebenfalls in den kaiserzeitlichen bis mittelalterlichen Ab-
schnitt einreihen kann.

Der Fundort, der weitere Grabungsmöglichkeiten bietet, wird Mittelpunkt der Aufmerksamkeit der Mit-
glieder des AÚ ČSAV im nächsten Jahre sein.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V SEVEROVÝCHODNÍ ČÁSTI KATASTRU OBCE DRNHOLEC

/okr. Břeclav/

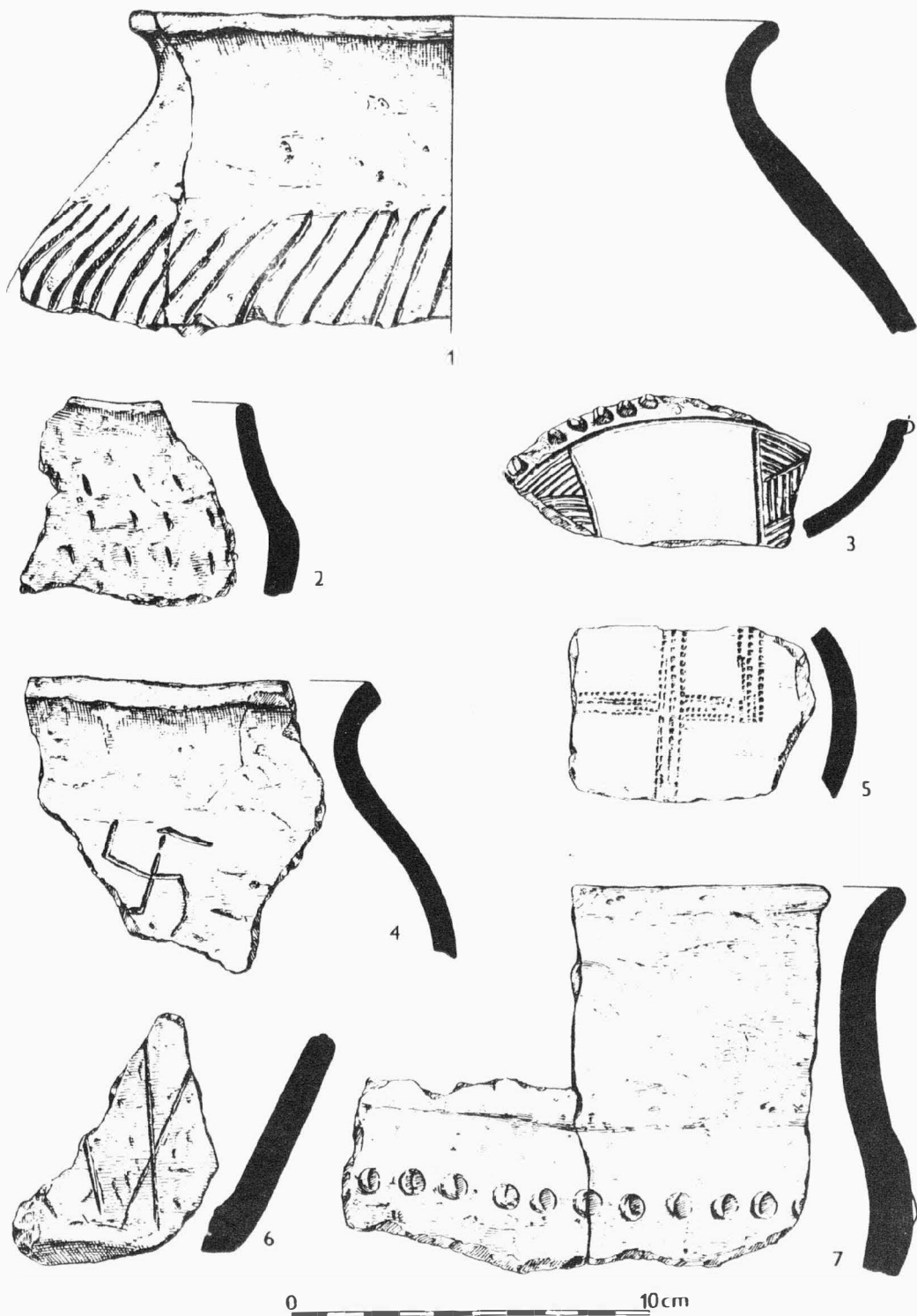
Dagmar Jelínková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 37/

Na katastru obce Drnholec v trati Holenická pole na levém břehu Dyje, asi 2,5 km severovýchodně od
obce, provedl n.p. Ingstav skrývku povrchové vrstvy. Na odkryté ploše asi 150 x 500 m /podél budoucíhrá-
ze jezera/ bylo pracovníky mušovské expedice AÚ ČSAV v Brně zjištěno rozsáhlé pravěké osídlení.

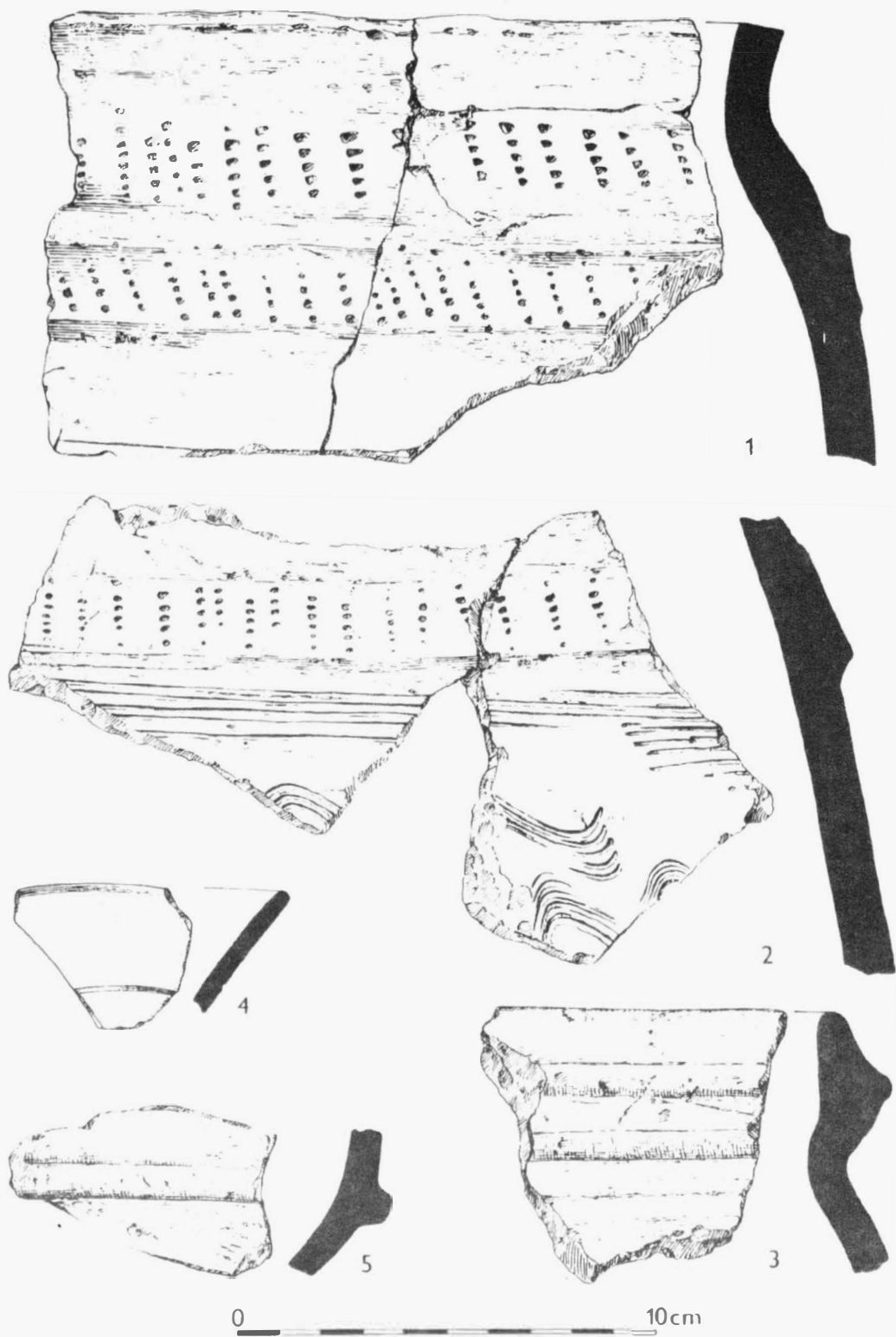
Povrchový průzkum lokality přinesl bohaté sběry téměř ze všech pravěkých a časně historických obdo-
bí, počínaje neolitem a konče dobou vyspělého středověku. Mezi nejstarší nálezy patří keramické zlomky
kultury s moravskou malovanou keramikou. Z chronologického hlediska dále následuje střepový materiál, kte-
rý lze přisoudit kultuře únětické a větěrovské. Hojně jsou zastoupeny zlomky keramiky kultury velatické a
horákovské. Bohatými nálezy je doloženo intenzivní osídlení rovněž v období laténském, zejména pak v době
římské. Keramika z doby laténské je reprezentována charakteristickými formami, fragmentárními soudkoví-
tými hrnci se zesílenými okraji a stěnami pokrytými svislým hřebenováním. Vyskytly se i úlomky jemného zbo-
ží vázovitých a mísovitých tvaru a nechyběly zlomky cedníku. Nálezový soubor, spadající do doby římské,
tvoří opět výlučně keramický materiál. Převládá v něm běžné užitkové zboží hrncovitých forem, zdobené ne-
htovými vrypy, mřížováním a dalším rytým ornamentem. Vyskytly se i zlomky pohárků na nožce. Nebyla zde
nauze o importované provinciální keramiku, především o úlomky tenkostěnného tzv. oranžového zboží a ostřep-
y z šedých prstencových misek. Zajímavý je nález větší části římského mortaria. Do střední doby hradištní
patří zlomek nádoby tzv. blučinského typu a snad i fragment hrnce, zdobený na výduti obvodovými žlábkami. Do
mladší doby hradištní lze datovat část masivního, kyjovitě zesíleného okraje zásobnice, a také zlomky hrncoví-
tých, tvrdě vypálených nádob. Nejmladší nálezy na nalezišti jsou reprezentovány středověkou keramikou.
Byla získána dvě knoflíkovitá držadla poklic, páskové ucho s dulkem u kořene, zlomky nádob ode dna, část
střechovitě formovaného podříznutého okraje a část vodorovně seříznutého a dovnitř zataženého okraje.

Na témže nalezišti se ve stěně malé štěrkovny vyrýsovaly čtyři silně narušené objekty. Dva z nich lze
zařadit do období mladohradištního. Keramiku reprezentoval zlomek masivního, kyjovitě zesíleného okraje



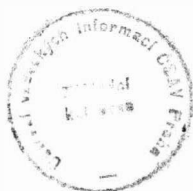
Obr. 35

Brod nad Dyjí /okr. Břeclav/. Sídliště z doby římské. Výběr materiálu z objektu č. 2. - Siedlung aus der römischen Kaiserzeit. Keramikauswahl aus Objekt Nr. 2.



Obr. 36

Brod nad Dyjí /okr. Břeclav/. Výběr materiálu ze sídlišť z doby římské a z mladší doby hradištní. 1 - 3 objekt č. 1; 4-5 objekt č. 4 - Materialauswahl von der Siedlung aus der römischen Kaiser- und aus der jüngeren Burgwallzeit. 1-3 Objekt Nr. 1; 4-5 Objekt Nr. 4.



PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné